

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 459. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: [https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817\\_309A-txt-shoot-idm11026/facsimile.pdf](https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm11026/facsimile.pdf) (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

deraf følger, Lyft og Mød til flere Foretagender, syndes hos de Landes Folkesæd at spæge paa det sidste Bets, ja man kan sige, at i Polen var Betset allerede sunget, thi det var Bedriften under Johan Sobiesky, som endtes med Wiens Undsæt. 1683. Svo Kar efter Peters egenlige Thronbestigelse døde Sobiesky, og Polen til i Sachsens Kuryst en Konge, der ei skulde indstrænke Rusland, men Karet efter Sobiesky døde Carl den Ellevte i Sverrig, og med hans Søn var det Peter maatte drages om Keed, dersom han vilde eie Ingermanland, Estland og Lifland, og derved række Rys-Søen, den store Fiskepark i Norden. Hvad den unge Carl den Tolvte forde i sit Skjold vidste Ingen, men det maatte prødes, og, i Forbindelse med Kongerne i Polen og Danemark; Sverrigs naturlige og dets historiske Kjende, vovede Peter et Forsøg, der nær kunde kuffet ham Thronen, men kom gennem sære Omkæstelser til at koste Karl Livet, og Sverrig mere end sine Landstaber, som nu forenedes med Rusland. 1721.

Dog, Peter vilde ustridig mere end erobre Land, de russiske Hyskers latterlige Skjedelyst, han vilde omdanne Russerne til et klogligt, belevent Folk, og grunde en Stat der skulde tilegne sig alle andre Staters Fortrin, og saa naturligvis indlemme dem i sig, og nu maade vi da vende Diet indad, og see, om vi kan opdage, hvorvidt denne Hensigt havde sin Grund i Folkets tilsva-

rende Gælske, eller kun i Peters Hoved, med andre Ord, vi maade spørge om, hvad Russerne, efter Historiens Oplysning, vare skilte til; thi at ville gjøre et Folk til andet, lærer Historien os er en ligesaa forsængelig Attraa, som at ville gjøre et enkelt Menneske til andet, og Kunststykket at gjøre Land af Klob, og Klogt af Klobs, lykkes ligesaa lidt i det Store som i det Smaa. Land hos et Folk kalde vi en naturlig Retning til det Doversandelige, som giver det en indvortes Eenhed, og lader sig tilhæne deri, at hele Folkets Stræben gennem Historien gaer ud paa noget Doversandeligt, som det Eneste der kan være fælleds for de adskillige Mennesker og Slægter i Liden og Rummet. Dersom nu et Folks Historie ikke kundgjør en saadan Stræben, da frakommer den Folket Land; thi den kundgjør Mangelen, men aldeles kan intet Folk mangle Land; thi da blev det aldrig et Folk, da var et villigt og varigt udvortes Fælledskab ganske umueligt. Imidlertid kan vi godt tænke os, at i et Land, som beboes af mange forskellige Stammer, de fleste kan være saa dyriske, at man intet bestemt Landigt kan spore hos dem, saa der ingen anden Forskiel bemærkes mellem dem og Wilde, end en som svarer til Forskielen mellem tamme og vilde Dyr, og det kan være Tilfældet, naar der findes en enkelt Stamme af mere aarbig Ma-

